

Presentatiebundel van de Open Fabriek, de renovatie van de Groenplaats KAAP in Brugge door Elmēs, Générale, Gilles Pieters, LabLand, STIR en Daidalos Peutz op 27 september 2024.





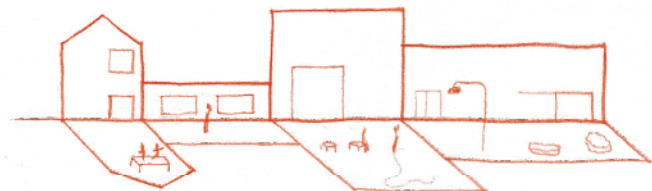
“In de voorliggende ontwerpuraag lezen we de kans om deze werking te verrijken door een omkeerbeweging te maken en niet enkel de tentakels van KAAP de stad in te laten trekken, maar ook de stad tot in het hart van het hoofdkwartier uit te nodigen. Een genereuze ambitie die een interessant ruimtelijk vraagstuk met zich meebrengt, hoe kan deze wederkerige stedelijke verwevenheid ruimtelijk georganiseerd worden opdat KAAP meer dan ooit actief kan bijdragen aan het Brugse netwerk van culturele actoren.”

Vanuit de oorspronkelijke vraag in onze kandidatuur zijn we begonnen aan een ruimtelijke en ideële ontdekkings-tocht, waarbij we het raakvlak tussen de publieke ruimte en de podiumkunsten onderzochten. Een eerste historische analyse plaatste deze vraag in een bredere context en toonde de hechte verwevenheid tussen straat en theater door de eeuwen heen. We ontdekten hoe stedelijke performances geleidelijk van de buitenruimte naar binnen zijn verplaatst, van politieke optredens op de Atheense Agora en open-luchttheaters zoals de Pnyx, tot Andrea Palladio’s Teatro Olimpico in Padua, dat wordt beschouwd als het eerste binnentheater en het hoogtepunt van deze interiorisering.

De historische verwevenheid tussen straat en theater zet zich voort in het moderne en hedendaagse theater, waarin de black box de afgelopen decennia opnieuw is uitgevonden en de publieke ruimte actief wordt betrokken. Het gaat hierbij niet alleen om het gebruik van die publieke ruimte, maar ook om het creëren ervan, zowel conceptueel als fysiek. Als ontwerpteam zijn we gefascineerd om dit proces te ondersteunen en verder ruimtelijk te ontwikkelen. Deze bundel vormt een eerste aanzet, gebaseerd op vijf kernprincipes:

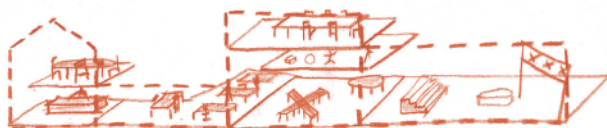
1. De straat als spiegel

In plaats van te streven naar die ene ideale publieke ruimte, hebben we bewust gekozen voor de meest democratische typologie van publieke ruimtes die kan dienen als projectievlak voor verschillende intenties, ideeën en praktijken. Het resultaat is een gelaagde publieke plek, die bewust aanvullend is aan de bestaande openbare ruimte in de Brugse binnenstad en bijdraagt aan het vergroten van de porositeit en diversiteit van de St.-Jacobswijk.



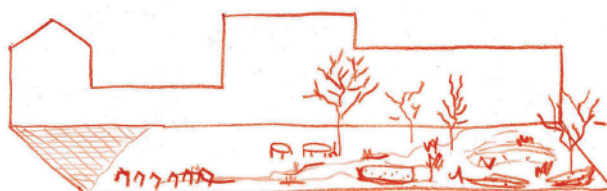
2. Een werkplaats voor performatieve kunst

We hebben KAAP’s engagement in de publieke ruimte proberen te vertalen naar haar fysieke aanwezigheid door een veelzijdig gevelontwerp, dat de balans zoekt tussen KAAP’s eigenzinnige karakter en de noodzaak om deel uit te maken van het omliggende industriële erfgoed. Als productie de identiteit van KAAP vormt, mag dat ook zichtbaar worden in de uitstraling. Ons ruimtelijk voorstel is helder en functioneel: het organiseert de administratieve en logistieke werking, evenals het artistieke drieslagstelsel, op een door-dachte manier binnen de diepte van het perceel, waarbij elk onderdeel zijn eigen plek in de straat krijgt. De reeks gevels functioneert als een snijvlak voor KAAP’s productieproces, waarbij de interne dynamiek af en toe zichtbaar wordt voor de publieke ruimte. Het dynamische gevelontwerp stelt gebruikers in staat om de mate van openheid te reguleren, wat KAAP’s fysieke verschijning een extra dimensie geeft.



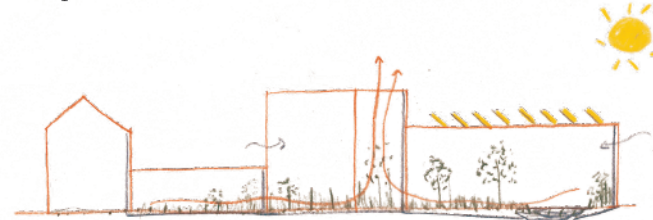
3. Een andere publieke plek

In lijn met KAAP’s artistieke ambitie om de publieke ruimte te problematiseren, hebben we ruimtelijk onderzocht hoe een buitenruimte kan functioneren als een plek van dissensus en welke vormen dit kan aannemen. Ons voorstel omvat een gelaagde ruimte, een plek waar verschillende stemmen en gebruiken samenkomen. Het is een omgeving die een evenwicht zoekt tussen esthetiek en ecologie, en die voortdurend in beweging is, in constante opbouw en verval. Hoewel ons ontwerp de voordeur royaal opent naar de omliggende buurt, zal niet iedereen zomaar toegang vinden tot KAAP. De uitdaging ligt in het vinden van een manier om net de achterdeur op passende wijze te openen, zodat burens en buurtorganisaties zich uitgenodigd voelen en de St.-Jacobswijk zo een fijnmaziger en inclusiever netwerk kan worden.



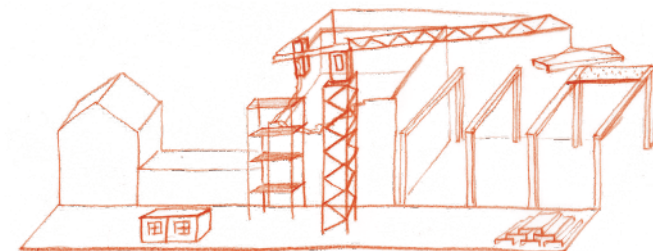
4. Een weerbaar geheel

Hoewel ons voorstel een aanzienlijke ruimtelijke herorganisatie met zich meebrengt, hebben we geprobeerd zoveel mogelijk gebruik te maken van de bestaande ruimtelijke kwaliteiten en de structurele opbouw. Een grondige analyse van het bestaande heeft geleid tot het benutten van de huidige groenplaats als groeve. De buitenverharding zal volledig op de site worden hergebruikt, de betonnen dakstructuur van de huidige hal zal de basis vormen voor de nieuwe, het buitenschrijnwerk krijgt een rol als glazen binnenwand, en de gevelstenen van de gedemonteerde woning zullen dienen voor de nieuwe gevels. Ondanks de regionale renovatie-eisen streven we naar een op maat gemaakte thermische aanpak; waar geen isolatie nodig is, wordt deze ook niet toegepast. Toch zal de verschijning van het uiteindelijke project niet expliciet benadrukken hoe circulair en duurzaam het dan wel niet is. Ons team beschouwt duurzaamheid en circulariteit namelijk als middel, niet als een doel op zich.



5. KAAP+

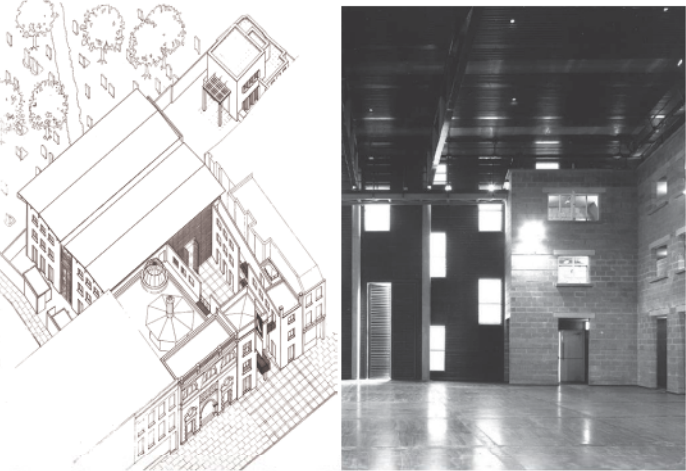
Het huidige voorstel is voortgekomen uit onze interne ontwerpdialoog, die we graag willen voortzetten met KAAP en alle betrokken partijen. Dit zal resulteren in een intensieve samenwerking met het kernteam van KAAP, aangevuld met workshops en informatiemomenten voor het bredere team, de buurt, de gemeentelijke diensten en diverse spelers uit de culturele sector. We koppelen een eerste planning aan duidelijke doelstellingen, benodigde documenten en de rol die KAAP kan vervullen. Alle ambities in deze bundel worden gekoppeld aan een verantwoord gebruik van middelen, dat gedurende het hele ontwerp- en bouwproces nauwlettend wordt gemonitord.





Straat als theater als straat

De besproken wisselwerking tussen straat en theater blijft doorwerken tot diep in de twintigste eeuw en vindt zijn uitdrukking in verschillende architecturale projecten. Een beroemd, maar nooit gerealiseerd voorbeeld is het **Fun Palace** van architect Cedric Price en theaterdirectrice Joan Littlewood. Dit project spiegelde zich aan de dynamische, productieve metropool en stond volledig open voor het stedelijke leven. Een gerealiseerd, en daardoor wellicht meer genuanceerd voorbeeld, is het **Half Moon Theatre** in Londen. Dit project kwam voort uit de nauwe samenwerking tussen architect Florian Beigel en theaterdirecteur Robert Walker. Beigel vertaalde Walkers radicale ontwerpvrage naar een stedelijk ensemble van binnen- en buitenruimtes, waardoor de **performatieve** en **stedelijke ruimte voortdurend in dialoog** blijven.



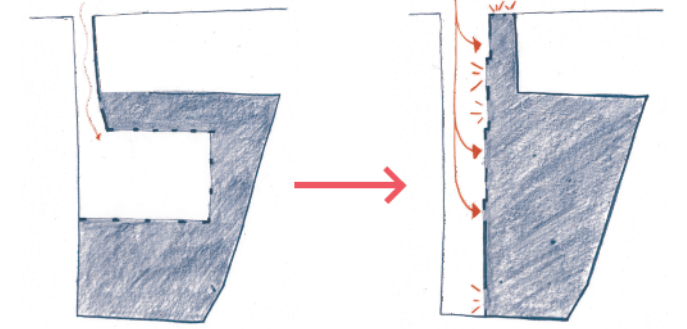
Theatrale ruimte als spiegel van de publieke ruimte of vice versa. Links inplantingstekening van het stedelijk ensemble, rechts de theaterzaal die architecturale kenmerken van de voorliggende buitenruimte interioseert.

Half Moon Theatre, Londen - Florian Beigel

Van koer naar straat

Hoewel Beigel en Walker in een andere tijd en context opereerden, sluiten hun intenties verrassend goed aan bij de missie en visie die KAAP voor ogen heeft en zijn daarom zeer benieuwd waar deze samenwerking tussen theater en architect heen kan leiden. De huidige ligging van de Groenplaats mist echter een directe verbinding – zowel in zichtbaarheid als toegankelijkheid – met het omliggende stedelijke weefsel, waardoor een echte uitwisseling tussen publieke ruimte en theater wordt bemoeilijkt. Het leek ons dan ook logisch om de Groen-

plaats te openen naar de Groenestraat en de buitenruimte radicaal anders te organiseren, niet langer als een omsloten binnenhof, maar uitgerekt in de diepte van het terrein. Geen binnenhof, pleintje of steeg ontstaat, maar het meest democratische type publieke ruimte: een straat. In deze straat bevinden zich vier schijnbaar zelfstandige, maar onderling verbonden volumes, elk met hun eigen adres en functie. De straat fungeert zowel als **verlengde** en als **uitzondering** binnen het stedelijke landschap, waarbij KAAP zich opent én zich visueel verankert in de Brugse binnenstad. Samen met KAAP willen we onderzoeken wat het betekent om als kunstencentrum een eigen straat te hebben. Wij zien hierin alvast een unieke kans om op een eigenzinnige en blijvende manier zichtbaar te zijn in de Brugse publieke ruimte.



De straat opent het bouwblok en genereert een nieuwe voorgevel, uitgesponnen in de diepte van het plot.



De straat fungeert als spiegel van de productieve werking van KAAP, een plek waar zowel reflectie als presentatie ruimte krijgen, en waar ook de buurt en andere culturele organisaties hun rol kunnen spelen.

Een andere publieke plek

“De eerste rode draad is het zoeken naar en nadenken over de plaats van de kunst(enaar) in de stad. Een tweede rode draad die hiermee nauw mee is verbonden, is het problematiseren van de publieke ruimte. Vanuit de hiervoor aangehaalde definitie geloven we dat het net de verbeelding is die de publieke ruimte leefbaar en mogelijk maakt, die het samenleven faciliteert en de politieke ruimte doet omschrijven als de plek waar mensen elkaar ontmoeten.”

Basisvisie KAAP, Beleidsplan 2023-2027

Hoewel het bovenstaande een eerder ideële opvatting van publieke ruimte beschrijft, zoals Chantal Mouf-fes “agonistische” ruimte of Wim Cuyvers’ “gemene” ruimte, hebben we toch geprobeerd om deze twee rode draden uit KAAP’s basisvisie in het ontwerp van de nieuwe buitenruimte te verweven. Het resultaat is een eigenzinnige plek, die zich bewust distantieert van de nette Brugse parken en toeristische pleinen, maar toch onlosmakelijk verbonden is met de omliggende St.-Jakobsbuurt en de huidige binnenkoer op een eigen manier recupereert. Dit wordt visueel vertaald in een ontwerp dat het onderscheid tussen kruid en onkruid minder scherp stelt en onderzoekt hoe ogenschijnlijk verval een esthetische meerwaarde kan betekenen, in de voortdurende cyclus van afbraak en wederopbouw? De straat van KAAP zoekt een **dynamische verhouding** tot de omliggende historische binnenstad: enerzijds maakt ze deel uit van de stad, anderzijds creëert ze een bewuste breuk.

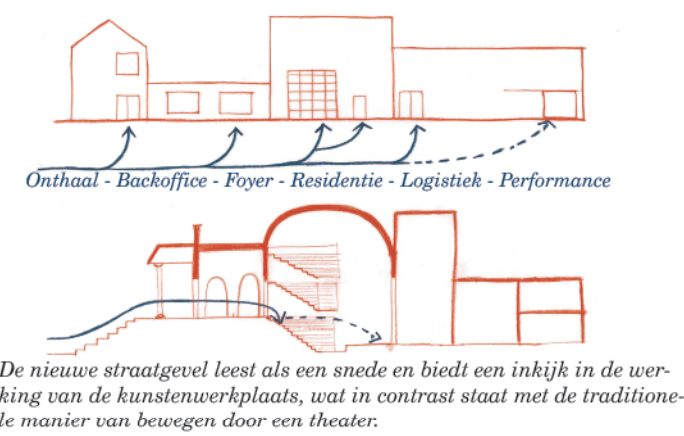


De inhoud van Lois Weinbergers installatie “brennen und gehen” is voortdurend in verandering. Door het openbreken van het asfalt creëerde de sculptuur een plek voor inheemse planten en neofyten (verwilderde, niet-inheemse soorten) die zich spontaan konden vestigen. Het werk verzet zich tegen de esthetiek van het pure en ware, en tegen ordenende krachten. Met een gelijkaardige, maar iets pragmatiscere attitude willen we een andere Brugse publieke ruimte vormgeven. Brennen und gehen, Salzburg (1993) - Lois Weinberger



Een productieve interface

Als KAAP het als haar rol ziet om de productieve en constructieve kracht van de artistieke verbeelding te verbinden met het publiek, dan trachten wij deze ambitie ruimtelijk te vertalen en vorm te geven. Onze bijdrage ligt in het helpen definiëren van een ruimtelijke interface die een **veelheid aan interacties** tussen performers en publiek mogelijk maakt, evenals vruchtbare samenwerkingen tussen verschillende performers onderling stimuleert, en daarbij een **betekenisvolle relatie schept met de buurt**. De nieuwe façade, die de volledige diepte van het perceel benut, fungeert als een snijlijn door het productieproces. In tegenstelling tot de traditionele opbouw van een theater, waarbij je via een monumentale entree en foyer naar de loges of tribune wordt geleid en pas daar zicht krijgt op het podium, en vele functies van het theater verborgen blijven voor het oog, biedt de nieuwe gevel van KAAP een inkijk in haar innerlijke werking. Deze **gevel** fungeert **als** een **snijvlak** dat de machinerie van de performatieve kunsten zichtbaar onthult.

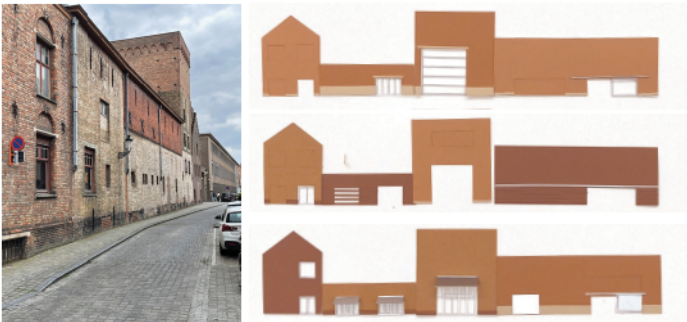


Een werkbaar gelaat

De productionele werking van KAAP is op een directe manier georganiseerd langs de nieuwe straat. Om de verschillende functies, elk met hun eigen behoeften op het gebied van logistiek en privacy, te laten aansluiten op deze publieke ruimte, stellen we een helder en afgestemd gevelontwerp voor. Het nieuwe gezicht van KAAP verschijnt als een **samenhangende reeks van industriële architectuur**, met diverse plekken voor productie, reflectie en presentatie. Elk van deze plekken heeft zijn eigen specifieke volume, openingen en bijpassende deuren of poorten, die voldoen aan de logistieke eisen van een productiehuis voor performatieve kunst. Het resultaat is geen willekeurige verzameling van industriële elementen, maar een zorgvuldig samengesteld ensemble dat een **subtiel evenwicht** weet te behouden **tussen theater en nijverheid**.

Materialiteit

De bakstenen van de gedemonteerde woning, evenals bakstenen van nabijgelegen bouwplaatsen, zullen worden hergebruikt voor de nieuwe gevels van KAAP. Aangezien we op het moment van de constructie nog niet kunnen bepalen welke gevelstenen beschikbaar zullen zijn, presenteren we nu eerder een principe dan een definitief ontwerp. We erkennen dat we de variëteit in soort en kleur moeten accepteren en een plek moeten geven. Deze pragmatische benadering van de gevelbouw sluit aan bij het omliggende industriële erfgoed. Op deze manier **verweeft KAAP zich** op unieke wijze in haar deel van de historische Brugse binnenstad.



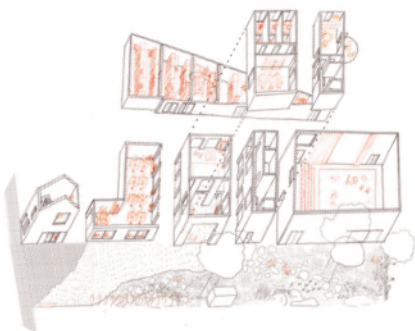
Het ensemble van nijverheidsarchitectuur resonanceert met het industriële erfgoed van het omringende stedelijk weefsel.

Performance

Een collectie van (handelbaar) buitenschrijnwerk, zoals rolpoorten, garagedeuren, schuiframen, dubbele deuren en ramen op hoogte, aangevuld met andere elementen zoals zonneschermen, luifels, lampen en luiken, biedt de mogelijkheid om de **openheid van de façade af te stemmen** op het gebruik. Dit maakt het mogelijk om de artiesten volledige privacy te geven of bepaalde delen van de werkplaats juist volledig open te stellen en toegankelijk te maken. Zo **verandert de uitstraling** van KAAP afhankelijk van de bezetting en de werkwijze van de artiesten en het personeel.

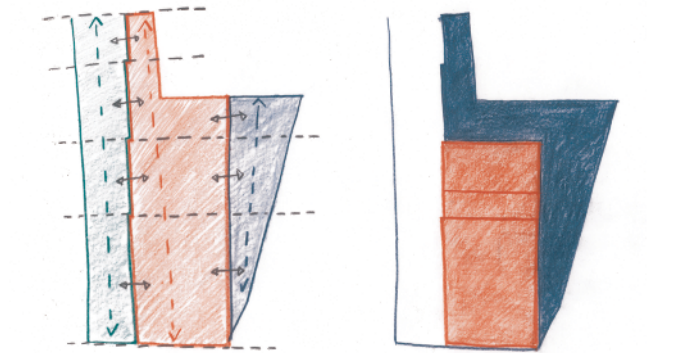


Een verzameling zonneweringen, luifels, schuiframen, luiken en afgestemde verlichting brengt een lichte vorm van spektakel in een doordeweeks binnenstraat. vlnr: Hammerstrasse, Bazel - Diener & Diener; House of air - Mark Horton, Boxy - Maarten Van Severen



Een performant ensemble

Achter deze gevels schuilt een **veelzijdige schakeling van ruimtes** die verschillende werkvormen en onderlinge relaties mogelijk maakt, waardoor het beoogde artistieke drieslagstelsel kan functioneren. De introductie van een zeven meter brede straat maakt een longitudinale organisatie van de werkplaats mogelijk, waardoor het productieve programma direct bereikbaar is. Stockage en atelier worden in tweede lijn georganiseerd, geschakeld aan hun respectievelijke programma.



Een heldere organisatie van het programma genereert een pragmatische circulatie alsook diverse en rijke ruimtelijk relaties tussen de verschillende ruimtes. Een groot deel van de bestaande bebouwing wordt behouden. Het **nieuwe volume** is compact en houdt de impact op de omliggende bebouwing beperkt.

Het architecturale project kan grofweg worden onderverdeeld in twee delen: het **behoud van een aanzienlijk deel van de bestaande gebouwen** en een **nieuwbouw**, die bestaat uit drie volumes. Twee van die volumes zijn grotendeels bestemd voor reflectie, productie en presentatie, terwijl een derde volume ertussen geprangd zit en de ondersteunende functies en circulatie herbergt. Door alle techniek en circulatie in het middengedeelte te concentreren, blijven de performatieve ruimtes vrij van technische installaties. Ook de onderlinge verhoudingen van de twee performatieve volumes kunnen door deze organisatorische opzet eenvoudig worden aangepast, aan toekomstige eisen of wensen.

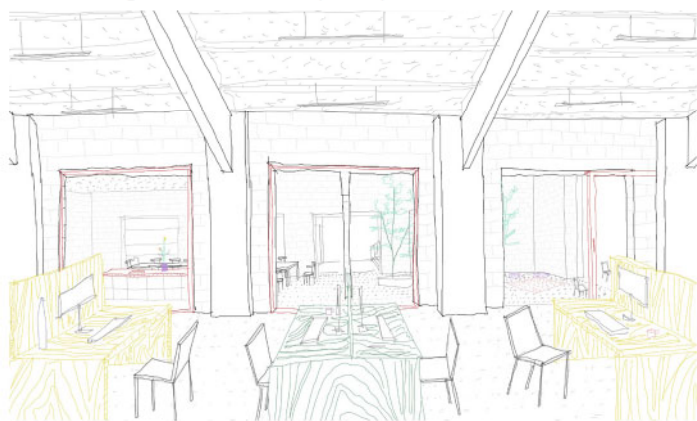


19B

Eén van de twee arbeidershuisjes wordt bewaard en gerenoveerd, met op de begane grond een **onthaalruimte** en daarboven een **vergaderruimte**.

19C

Het **kantoor** behoudt zijn locatie, grenzend aan de dubbelhoge foyer. Een combinatie van vaste en schuiframen zorgt voor een optimale werkomgeving.



19D

De **foyer** vormt het centrale hart van het nieuwe hoofdkwartier, waar de operationele werking van KAAP zich omheen organiseert. Deze ruimte dient niet alleen als onthaalruimte voor artiesten en bezoekers, maar ook als **ontmoetingsplek** waar alle programmaonderdelen samenkomen en de synergieën tussen verschillende werkprocessen ontstaan. Door de directe verbinding met de straat is het dé plek voor uitwisseling en transdisciplinaire samenwerking. In gesprekken met theatertechnicus Brecht Beusselinck en kunstenaars Ferre Marnef en Anouk Friedli werd het essentiële belang van de keuken als verbindende plek benadrukt. Daarom is besloten de keuken een integraal onderdeel van dit bruisende middelpunt te maken en een op maat ontworpen meubel te laten uitvoeren.

De keuzes in materialiteit en (binnen)gevelopbouw van de foyer, doet de **grens tussen straat en interieur vervagen**. Het asfalt van buiten loopt door naar binnen en de binnengevels uit aarden bouwblokken refereren in geleding en materialiteit naar een buitengevel. Een grote sectionaalpoort kan, eenmaal geopend, de binnen-buiten scheiding volledig opheffen. Hierdoor blijft de oorspronkelijke binnenkoer op subtiële wijze aanwezig in de nieuwe groene ruimte.

De **repetitieruimte** op de eerste verdieping maakt subtiel deel uit van de dubbelhoge foyer. Door de spiegels loopt de binnengevelcompositie van de foyer door in deze ruimte, waardoor ze visueel één geheel vormen. Toch biedt de ruimte een gevoel van geborgenheid, doordat een gevel is toegevoegd en deels gerecupereerde ramen erachter zijn geplaatst. Naast het gebruik als performante repetitieruimte met dansvloer, kan deze ruimte ook geopend worden naar de foyer, waardoor ze als balkon of podium kan dienen. Voorts vinden we op de eerste verdieping ook nog een regiekamer die uitgaat op de zaal.

Op een welgekomen afstand van de levendigheid van de

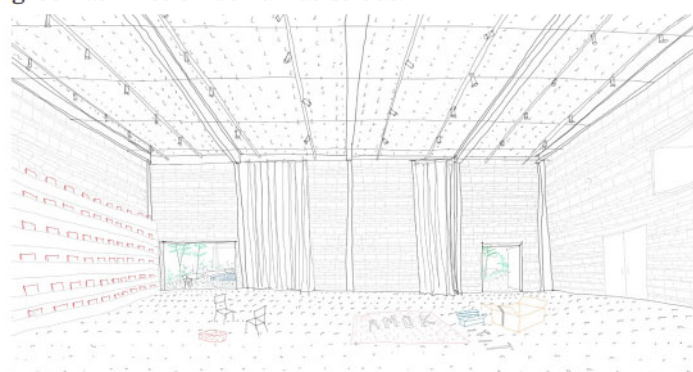


straat en de foyer, ligt de **reflectieruimte**. Deze verfijnde vergaderplek maakt, samen met de repetitieruimte, deel uit van het artistieke drieslagstelsel en biedt een flexibele, sobere omgeving. Beide ruimtes delen in principe dezelfde eenvoud en kunnen onderling verwisseld worden, hoewel hun afmetingen en de afstand tot de foyer en de straat uiteindelijk bepalen wie wanneer welke ruimte in gebruik neemt. Naast de reflectieruimte bevindt zich een **appartement** met een leefruimte, een terras boven de theaterzaal, en drie zelfstandige slaapunits, elk voorzien van een eigen bed, douche, wastafel en berging.



19E

Het laatste volume van de straat bevat de grote **presentatiezaal**, die door twee dubbele deuren verbonden is met de foyer. Vier grote stalen portieken ondersteunen de gerecupereerde TT-plaatvloeren, die eerder dienst deden als dak van de twee repetitieruimtes. Net als in de foyer worden aardstenen gebruikt voor de opvulling tussen de stalen portieken en de kopgevels, wat zorgt voor een robuuste, natuurlijke uitstraling. De zaal is vanuit de straat toegankelijk via een logistieke ingang met een dubbele deur, en biedt vanuit de zaal een prachtig uitzicht op het weelderige groen aan het einde van de straat.



Performante theaterzaal hand in hand met circulair materiaalgebruik (hergebruikte stalen portieken, aarden bouwstenen, hergebruikte TT-plaatvloeren).

Hoewel de theatertechnieken niet tot in detail uitgewerkt hoefden te worden, hebben we ons voorstel toch twee keer voorgelegd aan theatertechnicus Brecht Beusselinck (LOD muziektheater, NTGent). Uit deze consultaties kwamen verschillende belangrijke punten naar voren die in het ontwerp zijn opgenomen:

- Een **vrije hoogte** van **6 meter** is onder de balken.
- Het **speelveld** voldoet aan internationale standaarden met een afmeting van **10 bij 10 meter**, en er is minimaal 1 meter ruimte rondom voor het plaatsen van attributen.
- Er is zowel de mogelijkheid voor **daglichttoetreding** als **volledige verduistering** d.m.v. akoestische gordijnen.
- **Akoestisch comfort** wordt gegarandeerd door een volledige akoestische ontkoppeling en gearticuleerde binnengevels om
- De zaal heeft een **directe logistieke toegang** van buitenaf en is **verbonden met een achterliggende opslagruimte**.
- Een **vaste regiekamer** is voorzien op de eerste verdieping.

Ons ontwerpsteam staat klaar om deze dialoog opnieuw aan te gaan en het ontwerp verder af te stemmen op de specifieke noden van KAAP.



De eerste krachtlijn van deze bundel gaf reeds een conceptuele vertaling van KAAP’s artistieke engagement in de publieke ruimte. In dit deel wordt dat idee aangevuld met enkele concrete voorbeelden en een voorstel voor de daadwerkelijke herinrichting van de straat.

Een gelaagd landschap

Het ontwerp van de buitenruimte draagt bij aan de porositeit van de locatie door een gelaagde opbouw toe te passen. waardoor het mogelijk is dat **vele gebrui-ken** naast, achter of samen met elkaar een plek vinden in de straat. Dit zorgt niet alleen voor een **optimale verbinding tussen de buurt en de werkplaats**, maar maakt tevens een **efficiënte organisatie van de logistiek** mogelijk. Het doel is om een omgeving te realiseren die een **evenwicht zoekt tussen esthetiek en ecologie**, en die voortdurend in beweging is, de constante opbouw en verval van de natuur visualiseert. De huidige verharding wordt volledige gerecupereerd en op diverse manieren aangewend in de straat. De verhardingstekening legt de nadruk op de diverse adressen in de straat, met bijzondere aandacht voor in- en uitgangen, looproutes en de toegankelijkheid voor leveringen met gemotoriseerde voertuigen. De kasseien van het voetpad worden naadloos doorgetrokken in de straat, waar ze aansluiten op een gerecupereerde asfaltzone die overgaat in een groene mozaïek. De voegen tussen de gerecycleerde asfaltstukken worden opgevuld met fijngemalen asfalt. De open voegen stimuleren de natuurlijke groei van kruiden en onkruid en laten het regenwater infiltreren, terwijl de gepuzzelde asfaltzones een groen, beloopbaar tapijt vormen. Grote stukken gerecupereerd asfalt worden strategisch gestapeld tegen de gemeenschappelijke tuinmuur of tussen dichte beplantingszones, waardoor er zitmeubels ontstaan die uitnodigen tot verdieping en interactie.

Daarnaast worden verschillende niveauverschillen geïntroduceerd. Rondom de verplaatste elektriciteitscabine en centraal in het groene gedeelte zijn verhoogde zones gecreëerd, die zijn ontworpen als dichtbeplante tussenruimtes en uitnodigen tot variatie in gebruik. De verhogingen worden gevormd uit de uitgegraven grond van de **wadi**, die aan het einde van de straat regenwater op een duurzame manier in de bodem laat infiltreren. De integratie van bomen is cruciaal voor het ontwerp; hun weelderige kruinen accentueren de **overgang van publieke naar private ruimtes**. Bij het selecteren van boomsoorten ligt de focus op klimaatrobuuste en -adaptieve variëteiten, die niet alleen de luchtkwaliteit verbeteren, maar ook helpen bij het opvangen van fijnstof. Een zorgvuldig gekozen mix van bloeiende inheemse planten helpen de lokale fauna en helpen zo de biodiversiteit en het lokale ecosysteem te ondersteunen.



Diverse soorten verharding en vegetatie genereren een gelaagd landschap waar meerdere gebruiken naast elkaar plaats kunnen vinden. vlnr. Jardin Joyeuse, Parijs - Wagon landscaping & Paley Park, New York - Zion Breen Richardson Associates

Door het meervoudig karakter van verharding en vegetatie ontstaat een **dynamisch landschap** dat uitnodigt tot interactie. De straat wordt daardoor zowel een **oprecht verlengstuk** als een **opvallende breuk** met de stedelijke omgeving.

Een open achterdeur

Hoewel het open front van KAAP een eerste stap is naar meer toegankelijkheid, erkennen we dat deze vorm van porositeit zijn grenzen heeft. Een royale garagepoort is vaak niet voldoende om werkelijk iedereen zich welkom te laten voelen; ook de achterdeur moet op zijn minst op een kier worden gezet. Er zijn verschillende manieren om deze “achterdeur” open te stellen. Het is cruciaal om buurtorganisaties in een vroeg stadium oprecht te betrekken bij het ontwerp- en bouwproces, en hen letterlijk een plek in de straat te bieden. Hoe ver deze achterdeur open kan of mag staan, kan in overleg met KAAP, haar artistieke partners en de buurtorganisaties verijnd worden.



Het openen van de achterdeur kan vele vormen aannemen, een eetbare buurttuin, een collectieve bouwworkshop om een broodoven, verwarmend zitmeubel of vuurplaats te maken.



De straat balanceert ecologie, gebruik en esthetiek uit, door een plek te geven aan flora, fauna en menselijk gebruik. vlnr. Irchel Park, Zurich - Eduard Neuenchwander & Karstlanschap.

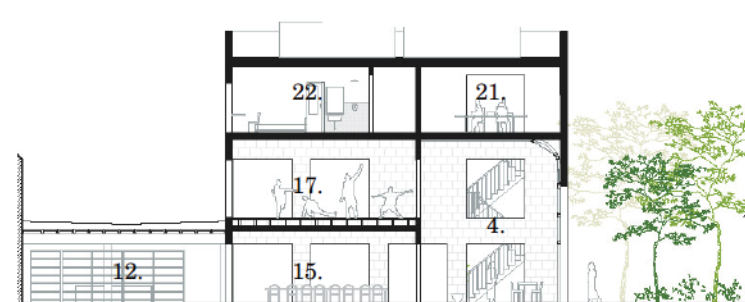
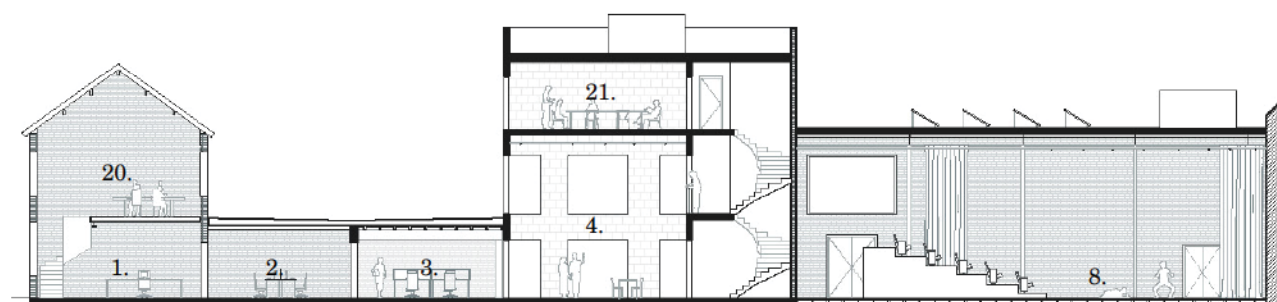
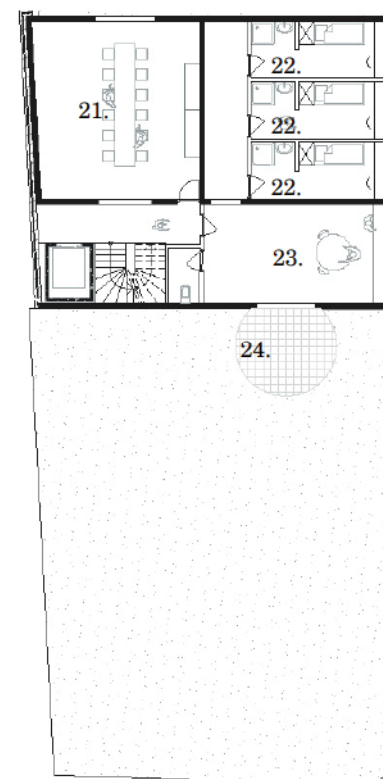
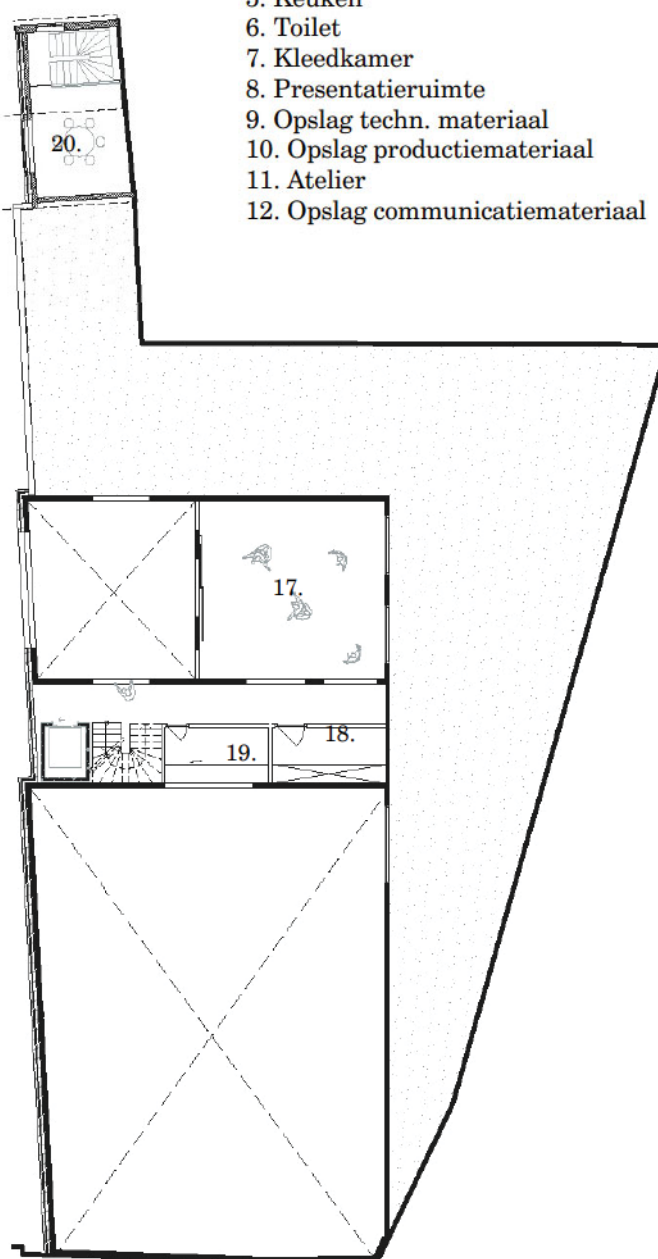


Een gelaagd landschap dat een evenwicht schept tussen logistiek, ecologie en esthetiek



1. Onthaal
2. Focusplek
3. Kantoor
4. Foyer
5. Keuken
6. Toilet
7. Kleedkamer
8. Presentatieruimte
9. Opslag techn. materiaal
10. Opslag productiemateriaal
11. Atelier
12. Opslag communicatiemateriaal

13. Opslag W.E.R.F.-records
14. Wadi
15. HS-cabine
16. Fietsenstalling
17. Repetitieruimte
18. Opslag
19. Regie presentatieruimte
20. Vergaderruimte
21. Brainstorm en ontwikkelingsplek
22. Slaapkamer
23. Leefruimte
24. Terras



De werkplaats is niet alleen functioneel, uitnodigend en groen, maar ook flexibel, duurzaam en eenvoudig in onderhoud, waardoor dit ensemble **inherent veerkrachtig** is. Om deze ambitie op alle niveaus te realiseren, hebben we Labland uitgenodigd om deel uit te maken van ons ontwerpteam. Zij zullen ons gedurende het hele proces ondersteunen met advies en praktische hulp, en bovendien de belangrijke ontwerp- en bouwkeuzes documenteren en delen op BRUG (www.maakdebrug.be). Dit platform fungeert als een **uitgebreid postinterventiedossier**, met cruciale informatie voor het gebruik en onderhoud van het gebouw. Voorbeelden hiervan zijn alternatieve plattegronden, eenvoudig te demonteren wanden, het onderhoud van hergebruikte materialen en materialen die in de toekomst makkelijk hergebruikt kunnen worden. Hieronder volgt een eerste brede lezing van het begrip duurzaamheid:

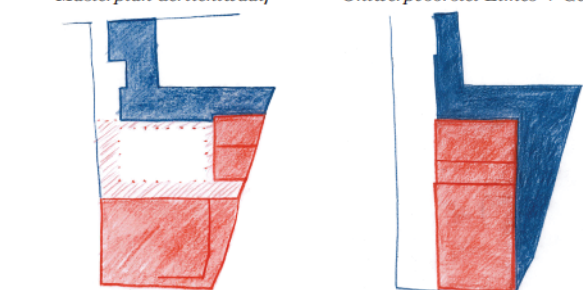
1. De (open) ruimte verantwoord inzetten

Vorige hoofdstuk ging dieper in hoe er synergieën met buurt & burens gezocht kan worden, alsook hoe de open ruimte klimaatbestendig wordt ingericht door middel van een wadi, (half)verharding met open voegen en waardevolle natuur aan te leggen.

2. Gebouwen verantwoord inzetten

Een kritische blik op de inventarisatie van de huidige ruimtes heeft ons ertoe gebracht een **groot deel van de bestaande structuur en indeling te behouden**. We integreren er het onthaal, de administratie, opslag en het atelier in. De opslagruimtes en het atelier blijven buiten de te isoleren schil en vormen zo een thermische buffer voor de aangrenzende binnenruimtes.

De nieuwe gebouwen zijn ontworpen voor **meervoudig en Masterplan dertientwaalf** Ontwerpvorstel Elmes + Generale



Door kritisch naar de beschikbare ruimtes en het programma te kijken, kunnen we een groter deel van de bestaande bebouwing behouden dan oorspronkelijk gepland in het masterplan van dertien.

intensief gebruik, wat aansluit bij de ambitie van KAAP om de ruimtes flexibel in te zetten voor reflectie, productie en presentatie, waardoor optimale bezetting mogelijk is.

3. De levensduur van gebouwen verlengen

De logische indeling van het programma zorgt momenteel voor een **soepele logistiek** en interactie, terwijl het in de toekomst kan **inspelen op veranderende behoeften en vereisten** zonder dat er grote aanpassingen nodig zijn. De nieuwbouw is op te delen in drie secties, waarbij het middelste gedeelte op een compacte en toegankelijke manier de ondersteunende functies, technieken en circulatie huisvest. Dit deel fungeert als een infrastructurele ruggengraat voor de aangrenzende volumes, die zowel nu als in de toekomst diverse gebruiken kunnen huisvesten. De **draagstructuur** is doordacht ontworpen en afgestemd op zowel het gebruik als de specifieke eisen van het gebouw. De nieuwbouw bestaat uit twee verschillende constructiemethoden. In 19E dragen vier stalen portieken de betonnen TT-plaatvloeren van het huidige dak van de presentatiezaal. De vrije structurele opbouw laat het mogelijk om aanvullende gevelopeningen te voorzien indien nodig.

In 19D daarentegen is gekozen voor het gebruik van aarden bouwblokken en betonnen breedplaatvloeren, die in twee richtingen structureel bijdragen. Dit optimaliseert de vloersamenstelling en beperkt het materiaalgebruik tot een minimum.

4. Materialen verantwoord inzetten

Hergebruik van de bestaande 'groenplaats' als groeve. Zoals eerder vermeld, worden de betonnen TT-plaatvloeren hergebruikt. Vanwege het zware gewicht van deze betonplaten is staal het meest geschikte materiaal om de vereiste overspanning te realiseren. Echter, staal heeft een aanzienlijk hoge milieu-impact. Daarom zetten we ons in om voorafgaand aan het bouwproces stalen liggers op te sporen en het ontwerp af te stemmen op het gebruik van die beschikbare en te hergebruiken stalen liggers.

De buitengevels van 19B, 19D, 19C en 19E worden bekleed met **hergebruikte bakstenen**. Gedeelte van de gerecupereerde bakstenen van het gedemonteerde huisje, de overige bakstenen kunnen bij. Ook het uitgeleefde **asfalt** van de groenplaats wordt volledig gerecupereerd en op diverse manieren ingezet voor de herinrichting van de straat.

5. De levensduur van materialen verlengen

In de volgende fases, waarin het ontwerp verder vorm krijgt, zetten we ons in om rekening te houden met de **verschillende levensduren van de bouwlagen** en zo materialen optimaal te benutten. We zullen kiezen voor componenten uit één materiaal, wat recycling en hergebruik bevordert en het gebouw flexibel inzetbaar maakt, of het later als bron voor materialen kan dienen. Bij het detailleren richten we ons op componenten die eenvoudig te verplaatsen en toegankelijk zijn, zodat ze zonder schade kunnen worden gedemonteerd en hergebruikt. Daarnaast kiezen we voor duurzame materialen die bestand zijn tegen intensief gebruik en hergebruik.

6. Duurzame technieken

Het ontwerp van de technieken stelt een minimaal toekomstig energieverbruik voorop. Voor verwarming kiezen we voor een lucht/water-warmtepomp die werkt op lage temperatuur (40°C), wat milieuvriendelijk is en tot 80% van de benodigde energie uit de lucht haalt. Deze warmtepomp biedt ook koeling in de zomer en wordt deels van stroom voorzien door de reeds geplaatste zonnepanelen. De ventilatie verloopt via een systeem D, dat zorgt voor mechanische luchttoevoer en -afvoer met warmterecuperatie, wat energie bespaart en zorgt voor betere luchtkwaliteit dankzij filters. Voor sanitair water gebruiken we energie-efficiënte doorstromers en regenwater voor het doorspoelen van toiletten. Waterbesparende kranen en drukknoppen worden geïnstalleerd om het verbruik verder te beperken. Het onderhoud van alle technieken wordt geoptimaliseerd met onderhoudsvriendelijke en goed bereikbare toestellen.

7. Sociale duurzaamheid

De straat vormt zowel een aanvulling als een breuk met de Brugse publieke ruimte. Ze biedt een **veilige haven** en **stimuleert** tegelijkertijd. Door een aangename mix van sociale controle en ruimtes voor afzondering zetten we een eerste stap naar het creëren van een safe space. Bovendien draagt de open en uitnodigende architectuur bij aan het gevoel van veiligheid in de straat. De **volledige toegankelijkheid** van het gebouw, met onder andere een lift en drempelloze vloeren, versterkt deze ambitie. Daarnaast zal de **participatieve werking** met de buurt en andere artistieke partners deze plek verder ontwikkelen als een breed gedragen, veilige ruimte.

Elmēs is gevestigd in de schepenenstraat 70 1050 Elsene, België. Bezoek hun website www.elmes.agency. Contacteer hen via mail@elmes.agency of op +32 (0)2 414 85 27.

Générale is gevestigd in de mariemontkaai 22, 1080 Sint-Jans Molenbeek, België. Bezoek hun website www.generale.la. Contacteer hen via info@generale.la of op +32 (0)2 420 73 43.

LabLand is gevestigd in de nieuwevaart 118e, 9000 Gent, België. Bezoek hun website www.labland.be. Contacteer hen via contact@labland.be.

Gilles Pieters is gevestigd in de maalderijstraat 11, 9850 Nevele, België. Bezoek hun website www.gillespieters.be. Contacteer hen via info@gillespieters.be of op +32 (0)497 53 96 32.

STIR is gevestigd in de oudesmidsestraat 27, 1700 Dilbeek, België. Bezoek hun website www.stir.be. Contacteer hen via info@stir.be of op +32 (0)2 410 33 97.

Daidalos Peutz is gevestigd in de vital decosterstraat 67a, 3000 Leuven, België. Bezoek hun website www.daidalospeutz.be. Contacteer hen via info@daidalospeutz.be of op +32 (0)16 35 32 77.